

Economy class syndrome - explikace

V období politických nepokojů, nebo jiného do očí bijícího selhání systému, začínáme koketovat s myšlenkou, jaký společenský systém by mohl být funkčnější, udržitelnější, radostnější. Často se při tom obracíme do minulosti, hledat jednoduchá a zdánlivě časem ověřená řešení. Vzhledem k individuálnímu přesvědčení pak vedeme dlouhé debaty o tom, proč byla ideální právě Římská republika, Francie 18. století, nebo kmenové společenství doby kamenné. Zmiňujeme různé komunity, které do jisté míry ideály těchto starých společností naplnily, ve snaze obhájit si svou vizi budoucnosti. Opomíjíme při tom skutečnost, která je viditelná u často tragických konců sektářských společenství. Tedy že všechny tyto komunity, či jednotlivci, jsou závislé na benevolenci majitele pozemku, sousedů, města, státu či korporace. Často zaznívá příklad Taylor campu, jakožto idealizované verze raných lidských společenství. Malého ráje na pobřeží Hawaie, s několika desítkami obyvatel, kteří se přistěhovali zcela nezávisle na sobě. Pláž, zahrada, jednoduché příbytky, marihuana, volné vztahy. Žádní vůdcové, žádná pravidla, jen volnost, láska a meditace. Zdá se, že se obyvatelům Taylor campu podařilo najít skutečnou radost a nezávislost. Ale i tento ráj musel zaniknout. Dozorce, v podobě nespokojených sousedů, majitele pozemku a nakonec i samotného státu rozhodl, a nakonec tuto malou utopii doslova vypálil. Každá společnost, která příliš deviuje se vždy setká s odporem a nevyhnutelným koncem. Představujeme si ideální verze minulosti pro neexistující budoucnost. Co se ale stane, je-li "dozorce" všehoschopný ale zároveň extrémně benevolentní?

S takovou situací se potýkají postavy série krátkých fiktivních dokumentů *Up in the sky*. Skupina 86 cestujících uvízne v nikdy nepřistávajícím letadle. Datum, čas ani lokaci přistání neznají. Už je i přestali očekávat. Přesto se jim podařilo vybudovat skutečně utopii. Nejen, že zde neexistují vůdcové ale ani není o ničem třeba hlasovat, stanovovat pravidla nebo hranice. Všichni totiž vědí, co je v pořádku a co už ne. A i kdyby nevěděli, přece budou vždy konat v nejlepším zájmu všech. Slovy reportéra - příliš dobré na to, aby to byla pravda.

Nechronologický způsob narace naznačuje nejen možné cesty, jakými se budou vydávat následující epizody, ale také jistý moment chybění, nedořečení, či úmyslného vynechání. Podobně jako se při vyprávění o Taylor campu vypouští skutečnost, že děti rodičů této komunity byli ve škole výrazně šikanováni a zahrada ani zdaleka nenesla tolik, aby byla společnost udržitelná, vynechávají postavy *Up in the sky* přítomnost letecké společnosti. Damoklova meče, který může kdykoliv zasáhnout a má v moci veškeré jejich základní životní funkce. Kritéria pro to, co je ještě povoleno a co už ne, ale nikdo nezná.

Max Vajt